

Waarom moet 't stikstofslet van energieprojecten af?

Het stikstofslet raakt veel sectoren in ons land, ook de duurzame energiesector. Uit een ledeninventarisatie van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie blijkt dat de stikstofcrisis driekwart van de bedrijven die werken aan duurzame energieprojecten belemmert. Dat is des te erger, omdat de omslag naar schone energie een belangrijke route is naar minder stikstofuitstoot en dus een oplossing voor het probleem. Dat geldt ook voor de energienetten die nodig zijn om burgers en bedrijven te helpen laten verduurzamen. De (tijdelijke) uitstoot van stikstof tijdens de bouw is een fractie van de stikstofwinst tijdens de levensduur van een duurzaam energieproject. Geef de energiesector de ruimte dat reductiepotentieel te verzilveren.

Welke oplossing staat de NVDE voor?

- Neem een stevig pakket maatregelen om de stikstofuitstoot te reduceren, zoals voorgesteld in het [Versnellingsplan](#) van VNO-NCW, Bouwend Nederland, N&M en Natuurmonumenten. Help boeren aan nieuwe kansen, onder andere via duurzame energie zoals groen gas.
- De energietransitie zélf is onderdeel van de oplossing. Duurzame energieprojecten helpen om stikstofuitstoot te voorkomen. Faciliteer dat.
- Stel daarom energie(infra)projecten vrij van de stikstofregels, onder andere via de ADC-toets.
- Geef meer prioriteit aan energie(infra)projecten waar stikstofruimte ontstaat. Biedt projecten perspectief via de stikstofbanken.
- Help de energiesector zonder stikstofuitstoot te bouwen. Zorg voor voldoende subsidie.

Wat heeft elk ministerie te winnen om het stikstofslet van energie(infra)projecten te helpen halen?

Algemene zaken

Ons land zit op slot. Energiebedrijven, industrie en netbeheerders die graag willen investeren in innovatie en verduurzaming en helpen de stikstofcrisis op te lossen, dreigen nog grotere vertraging op te lopen bij hun projecten. Sommigen blazen deze af of wijken uit naar andere landen. De duurzame energiesector kan zovél om de stikstofcrisis te lijf te gaan. Maak het ons mogelijk.

Verkeer

Het wegverkeer heeft verreweg het grootste aandeel in de emissie van stikstofoxiden (NO_x). Tegelijkertijd liggen hier grote kansen om uitstoot te verminderen door volle bak door te gaan met het stimuleren van emissieloos rijden en varen. Grote voordelen zijn: fors minder uitstoot, minder aardolie-import (we gaan rijden op elektriciteit uit Nederland) en meer energiebesparing. Overweeg een 'vlootnorm' waarmee alle zakelijke personenauto's naar nul emissie aan de uitlaat gaan. En blijf de elektrificatie van het vrachtverkeer stimuleren.

Bouwen en wonen

Zonder energie-infra en duurzame energie geen woningbouw. Nieuwe wijken kunnen alleen gebouwd worden als ze aangesloten worden op het stroomnet en van genoeg schone stroom kunnen worden voorzien. De minister kan helpen door ruimte te reserveren voor lokale energieopwek en infra. De ontwikkeling van geothermie heeft sterk te kampen met de combinatie van netcongestie en stikstofproblematiek. Door dit vlot te trekken, krijgt deze kansrijke duurzame bron voor warmtenetten weer perspectief.

Infrastructuur

Infrastructuur is een randvoorwaarde voor ontwikkelingen in de hele samenleving. Voor woningen. Of voor een voor de industrie cruciaal infraproject als de Delta Rijn Corridor, dat al enorm is vertraagd. Te vrezen valt dat die vertraging oploopt door het stikstofslot. Daardoor kan bijvoorbeeld Chemelot niet verduurzamen, missen bedrijven de boot en dreigen ze te vertrekken of kopje onder te gaan.

De energiesector staat zelf ook aan de lat zoveel mogelijk zonder stikstofuitstoot te bouwen. Met elektrische kranen, voertuigen en aggregaten op waterstof en batterijen. De minister kan helpen dat te versnellen, onder andere door voldoende subsidie om de machines en voertuigen beschikbaar te krijgen.

Landbouw

Omdat duurzame energie anders dan fossiele energie geen of veel minder stikstofemissies met zich meebrengt, biedt de energietransitie een oplossing die ook boeren op termijn weer ruimte geeft.

Bijna [60% van de boeren](#) is geïnteresseerd in investeringen in groen gas (wat bovendien minder methaanuitstoot oplevert), zon (agri-PV), wind of duurzame warmte om kosten te besparen, minder afhankelijk te zijn van fluctuerende fossiele energieprijzen of als aanvullend verdienmodel. Juist nu het behoud van gezonde boerenbedrijven zo in de belangstelling staat, is het cruciaal wegen te vinden om voor hen die investeringen mogelijk te maken en de potentiële stikstofwinst te verzilveren.

Economische zaken

Veel bedrijven zijn voor hun verduurzaming of bedrijfsuitbreiding afhankelijk van voldoende stroom. Om netcongestie door teveel gelijktijdige afname van stroom tegen te gaan zijn extra netinfra en decentrale opwek nodig. Het stikstofslot vertraagt of belemmert de realisatie hiervan, wat bedrijfszekerheid bedreigt.

Klimaat & Groene Groei

De Energienota zet in op minder afhankelijkheid van fossiele energie-import, aangezien deze afhankelijkheid grote onzekerheden met zich meebrengt. Ook om de klimaatdoelen te halen en de gaten in de ambities in te lopen is extra opwek van duurzame energie noodzakelijk. Het stikstofslot bedreigt en vertraagt de energietransitie. Om die reden zouden duurzame energie en energieinfrastructuurprojecten een juridische vrijstelling van de stikstofregels moeten krijgen en voorrang bij het benutten van vrijgekomen stikstofruimte.

In januari presenteerde de NVDE een [menukaart](#) met maatregelen om de CO₂-reductiedoelen te halen, die ook zorgen voor 30 kton minder NO_x-uitstoot (op een totaal van 140 kton NO_x voor heel Nederland), minder importafhankelijkheid en meer economische investeringen door bedrijven.

Defensie

Energie wordt steeds vaker als [wapen](#) ingezet in geopolitieke conflicten. Nu Nederland inmiddels tachtig procent van haar energie importeert, maakt ons dat erg kwetsbaar. Onze veiligheid is gebaat bij meer eigen (duurzame) energieproductie van eigen bodem. Dat geldt evenzeer voor de ambities rond het meer zelfvoorzienend maken van de energievoorziening van het eigen defensieapparaat.

Ook zijn er goede redenen om aan te nemen dat een decentraal energiesysteem minder kwetsbaar is voor digitale en fysieke aanvallen van buitenaf, dan een centraal, fossiel systeem. Ook voor de uitbouw van zo'n decentraal systeem moeten we van het stikstofslot.

Financiën

De baten van de energietransitie en netverzwaring wegen verreweg tegen de kosten op en zijn hoe dan ook onvermijdelijk. Hoe meer vertraging we hierbij oplopen, hoe duurder het wordt. Inflatie wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door afhankelijkheid van fossiele energie, voedselinflatie mede door klimaatverandering.

Sociale Zaken

De Oekraïne-crisis liet pijnlijk zien hoe instabiel aardgasprijzen zijn bij schommelingen op de wereldmarkt. Juist mensen met een krappe beurs, dikwijls wonend in slechte huizen, zijn de dupe van een onvoorspelbare energierekening. Allereerst moeten we vol inzetten op energiebesparing: het isoleren van tochtige woningen van mensen in energiearmoede. Naast warmtenetten is elektrificatie op veel plekken de aangewezen warmteoptie. Waar het stikstofslot die oplossing dan afsnijdt, blijven mensen langer afhankelijk van duur aardgas.

Bijlage: Welke oplossing staat de NVDE voor?

- De energietransitie zélf is onderdeel van de oplossing. Duurzame energieprojecten helpen om stikstofuitstoot te voorkomen. Faciliteer dat en geef daarom meer prioriteit aan energie(infra)projecten waar stikstofruimte ontstaat. Biedt projecten perspectief via de stikstofbanken.
- Uitvoering van energietransitieprojecten zorgt voor een permanente stikstofreductie en geeft daarmee ruimte zodat nieuwe woonwijken weer aangesloten kunnen worden op het net, bedrijven kunnen uitbreiden en nieuwe verdienmodellen voor boeren kunnen ontstaan.
- Neem een stevig pakket maatregelen om de stikstofuitstoot te reduceren en de kwaliteit van Natura-2000 gebieden te verbeteren. De NVDE en Energie-Nederland ondersteunen de suggesties die daartoe gedaan zijn in het [versnellingsplan emissiereductie](#) dat Bouwend Nederland, VNO-NCW, Natuurmonumenten en Natuur en Milieu hebben opgesteld.
- De provincies Gelderland, Overijssel en Noord-Brabant hebben de vergunningverlening momenteel stopgezet. Nieuwe aanvragen worden niet of nauwelijks in behandeling genomen totdat de provincie nieuwe beleidsregels heeft. Hiermee is het starten van de realisatiefase van vergunningplichtige projecten, waarvoor nog geen omgevingsvergunning is verleend, in die provincies momenteel niet mogelijk. Het is van het grootst mogelijke belang dat provincies alles op alles zetten en alle ondersteuning die zij nodig hebben krijgen om beleidsregels op te stellen en de vergunningverlening weer te starten.
- Stel energie(infra)projecten vrij van de stikstofregels. In de breed gesteunde [motie Flach](#) werd de regering verzocht een voorstel naar de Kamer te sturen met een vrijstelling van de stikstofregels voor projecten voor aanleg van energie-infrastructuur en schone energieproductie. Recent gaf minister Hermans in de Kamer aan te onderzoeken of de bestaande zogenaamde ADC toets zou helpen om energieinfrastructuurprojecten vlot te trekken. Dat kan helpen en zou dan ook voor andere energieprojecten zoals opwek onderzocht kunnen worden, maar lijkt niet voldoende soelaas te bieden voor alle energieprojecten. Kijk met open blik en redenerend vanuit mogelijkheden (en niet onmogelijkheden) hoe energieprojecten vrijgesteld kunnen worden van stikstofregels.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.